

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi

№ BD.60310100

“TASDIQLAYMAN”

Direktor

Sh.R.Urakov

2023-yil “31” 08

Menejment

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60310100- Iqtisodiyot (tamoqlar va sohalar bo'yicha)

Kattaqo'rg'on -2023

Fan/modul kodi		O'quv yili	Semestr	Kreditlar
-		2024-2025	4	6
Fan/modul kodi		Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari
Tanlov fan		O'zbek		10
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Menejment	78	102	180
2.	I. Fanning mazmuni "Menejment" fanini o'qitishning maqsadi - kelgusida yuqori malakali iktisodchi-mutaxassislar bo'lib etishadigan talabalarda boshqaruv asoslarini makro va mikroiktisodiy darajada o'rgatish asosida ularning yetuk va yuqori malakali mutaxassis bo'lishlarini hamda olingan bilimlari asosida o'qish va ilmiy izlanishlarini davom ettirishlarini ta'minlash, yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir. Fanning vazifasi - boshqaruv tizimida boshqarishning usul va uslublarini o'rganish va takomillashtirish, menejmentning rivojlanish tarixi va hozirgi xolati, menejment texnologiyalarini qo'llash, tashkilotlar va ularni boshqarishni, zamonaviy menejerga qo'yiladigan talablar, mehnat jamoalarini samarali boshqarish, boshqaruv mehnatini tashkil qilish yuzasidan tasavvur va bilim shakllantirilishi, kunikmalar orttirilishini ta'minlashdan iborat. Har bir mavzu yakunida ta'lim texnologiyalari keltirilgan va ularni qo'llash yuzasidan aniq tavsiyalar mazkur fandan ishlab chikilgan modulli fan dasturi zamin bo'lib xizmat qiladi. Fanni chuqur o'zlashtirishda, talaba: - menejmentning rivojlanish tarixi va zamonaviy konseptsialari; - menejmentning ilmiy yondashuvlari va tamoyillari; - menejning uslubi va imidji; - ishga doir etika va etiket; - boshqaruv mehnatining ta'rifi, xususiyatlari va turlari; - boshqaruv mehnatini ilmiy tashkil etish; - menejer faoliyatini rejalashtirish va tashkil etishni; - mehnat jamoalarida xodimlarni boshqarish;			

- tashkilotlar rivojlanishidagi zamonaviy tendentsiyalar haqida bilishi va ulardan foydalana olishi lozim;
- boshqaruv mehnatini ilmiy tashkil etish;
- raxbar o'zini-o'zi boshqarishi;
- menejer faoliyatini rejalashtirish va tashkil etish;
- mehnat jamoalarida xodimlarni boshqarish haqida malakaga ega bo'lishi lozim;
- boshqaruv usullaridan foydalanish;
- rejalashtirish, tashkil etish, motivatsiyalash, muvofiklashtirish;
- boshqaruvda axborotlar va kommunikatsiyalardan foydalanish;
- korxona saloxiyatini boshqarish faoliyatini tahlil etish buyicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga qo'yidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Menejment" fanining predmeti, obykti va metodi

Menejment fanining mazmuni, mohiyati, fanni o'qitish maqsadi; menejment obykti va subyekti. Menejment tamoyillari. Menejment fanining umumfalsafiy usullari. Menejment fanining tahlil usulari, tizimli yondashuv, kompleks yondashuv, intefatsion yondashuv, iqtisodiy-vaziyatli yondashuv, iqtisodiy-matematik yondashuv, modellashtirish, kuzatish, eksperiment, sotsiologik kuzatish usullari mazmuni. Menejment fanining ijtimoiy-iqtisodiy, huquqiy, kibernetika va boshqa fanlar bilan o'zaro aloqalari.

2-mavzu. Ilk o'rta asrlarda davlatchilik va boshqaruvning Rivojlanishi

Markaziy Osiyoda, xususan O'zbekiston hududida ilk davlatchilik boshqaruvining shakllanishi. Davlatchilik boshqaruvining taraqqiyotiga ta'sir qilgan ichki va tashqi omillari. Ipak yo'lining o'tganligi ham mintaqada shakllangan davlat birlashmalarining rivojlanishi, A.Temur davridagi boshqaruv jarayoni.

3-mavzu. Menejment nazariyasining shakllanishi va rivojlanishi

Forobiy qarashlarida jamiyat boshqaruv san'atini, Aristotel, Boshqaruv – quldorlar davrida qullarni boshqarish san'ati. Forobiy qarashlarida jamiyat boshqaruv san'ati, Abu Nasr Forobiy. Yuliy Sezer, Aleksandr Makedonskiy, Turkistonda esa o'rta asrda Amir Temur hukmronligi. Kapitalistik tuzumning boshlang'ich davri.

4-mavzu. Menejment nazariyasining shakllanishi va rivojlanishi

Boshqarish ta'limotidagi yo'nalishlar. "Ilmiy menejment" maktabi F.Teylor

ta'limotining mohiyati, ilmiy menejment namoyondasi G.Yemerson tamoyillari. "Mumtoz menejment" namoyondasi A.Fayol olg'a surgan tamoyillar. "Inson munosabatlari" maktabi namoyondasi D.Mak-Gregorning X(iks) va I (ifik) nazariyasi, "Tizimli yoki zamonaviy menejment" mohiyati, G.Saymon, L.Druker, e.Deyl nazariyalari.

5-mavzu. Menejment nazariyasining shakllanishi "Ilmiy menejment" maktabi

Boshqarish ta'limotidagi yo'nalishlar. "Ilmiy menejment" maktabi F.Teylor ta'limotining mohiyati, ilmiy menejment namoyondasi 1899 yilda Teylorning "Ilmiy boshqarishning prinsiplari", Boshqarishni ilmiy fan sohasi sifatida rivojlanishi, 4 muhim yondashishlar boshqarish nazariyasi,

6-mavzu. Menejment nazariyasining shakllanishi "Mumtoz menejment" maktabi

Mumtoz (ma'muriy) menejment maktabining mohiyati, Maqsad – boshqarishning universal usullarini yaratish, tashkilotning oqilona boshqaruv tizimini ishlab chiqish, tashkilotning oqilona tarkibi, ishlovchilarning oqilona boshqarilishiga erishish, Anri Fayol, Frantsiyadagi ko'mir qazib oluvchi yirik kompaniya, Anri Fayol boshqarish tamoyillari, Mehnat taqsimoti, akolat va ma'suliyat, Shaxsiy manfaatlarni umumiy manfaatga bo'ysunishi,

7-mavzu. Menejment nazariyasining shakllanishi "Inson munosabatlari" maktabi

Inson munosabatlari va xulq-atvor fanlari maktabining asosiy qoidalari, Tashkilot sotsiologiyasi va boshqaruv amaliyotidagi gumanistik, yuqori psixologiyalangan, antropotsentrik yo'nalish, Munsterberg G. E. Mayo, M. Follett, A. Maslou. Insoniy munosabatlar nazariyasi, guruhlarda psixologik hodisalarni hisobga olish, xodimga psixologik ta'sir ko'rsatish usullarini aniqlash,

8-mavzu Hozirgi zamon o'zbek menejmentining xususiyatlari. modeli.

O'zbekistonda menejmentning nazariy asoslari, va uning asosiy tamoyillari, "Temur tuzuklari", Amir Temurning o'z davlatini barpo etishi, 12 ijtimoiy-siyosiy guruxga tayanib ish olib brogan, 1985 yildan boshlab menejment rivojlanishida yangi davri, O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini boshqarishni islox qilish, Boshqarish va xodimlar mehnati samaradorligini oshirish, "inson resurslari" konsepsiyasi,

9-mavzu. Boshqaruv maqsadi va funksiyalari

Boshqarishning maqsadi va ularga qo'yiladigan talablar. Boshqaruv maqsadi turlari, joriy va istiqboldagi maqsadlar, muammoli va

innovatsion maqsadlar, maqsadga quyiladigan sifatlar, "maqsadlar shajarasi", maqsad daraxti. Maqsadli boshqaruv usuli pog'onalari. Faoliyatni yaxshilashga rahbarlik qilish.

10-mavzu Boshqaruv usullari

Mehnatni boshqarishning xarakteri. Mehnatni texnokratik boshqarish. D.Makgregorning "X" va "Y" nazariyasi. Mehnatni innovatsion boshqarish. Korporatsiyalarda "Sifat to'garaklari" ishchi guruhini tashkil etish. Sifat to'garaklari Mehnatni innovatsion boshqarish. Mehnatni innovatsion boshqarish. Korxonaning kishilik tomoni. Iqtisodiy usul.

11-mavzu Boshqaruv uslublari

Rahbarning ish uslubi, metod , uslub, rahbar uslubiga qarab rahbarning turlarga bo'linishi, avtokratik rahbar , liberal rahbar, demokratik rahbar, rahbar turlarining o'ziga xos xususiyatlari,

12-mavzu. Menejer faoliyatini tashkil etish va menejer madaniyati

Menejer tushunchasi. Menejerning o'ziga xos xususiyatlari. Menejer mehnati va uning xususiyatlari. Menejer mehnati samaradorligini oshirish usuluri. Menejerni funksiyalashtiruvchi muhit. O'rta bosqich (sex, uchastka boshliqlari).

13-mavzu. Boshqaruv qarorlarni qabul qilish va amalga oshirish jarayoni.

Boshqaruv qarorlari jarayonining mazmuni va bosqichlari. Menejment texnologiyasiga talablar. Boshqaruv qarorlarni qabul qilish mexanizmi. maqsadni ishlab chiqish va maqsadni qo'yish.Olingan ma'lumotlarga asosan muammolarni o'rganib chiqish. Samaradorlik me'zonini tanlash va asoslash. Optimal qarorlarni tanlash va ifodalash. Qaror qabul qilish.Ijrochilar uchun qarorlarni aniqlashtirish. Menejmentning texnologiyasiga talablar. Operativ qoidalar. Strategik qoidalar. Tashkiliy qoidalar

14-mavzu. Boshqarishning tashkiliy strukturalari

Boshqarish strukturasining mazmuni. Boshqarish organlari, boshqarish bug'inlari, boshqarish bosqichi. Boshqarish strukturasini belgilovchi omillar. Boshqarish strukturalarining tashkiliy turlari, chiziqli (pog'onali) struktura, chiziqli shtabli struktura, funksional struktura, chiziqli funksional struktura, dasturli-maqsadli struktura, boshqarishning matritsaviy strukturalari. Boshqarish strukturasining afzalligi va kamchiliklari. Boshqarish strukturasini tashkil qilish usullari, shakllari va takomillashtirish yo'llari.

15-mavzu. Ishlab chiqarishni boshqarish

Ishlab chiqarishni boshqarishni mazmuni va mohiyati. Ishlab chiqarishni boshqarishni ikki tomoni: ijtimoiy-iktisodiy, tashkiliy-texnik tomonlari

o'zaro bog'liqligi. Ishlab chikarishni boshqarishda obyekt va subyekt tushunchalari. Ishlab chikarishni boshqarishda shaxsiy-insoniy va moddiy-ashyoviy omillar mohiyati, ishlab chiqilgan maxsulot sifatini boshqarish, maxsulot sifatiga ta'sir etuvchi omillar. Sifat menejmenti, sifatni nazorat qilish ikki tomoni: ijtimoiy-iktisodiy, tashkiliy-texnik tomonlari o'zaro bog'liqligi.

Seminar mashg'ulotlarning mavzulari:

1. "Menejment" fanining predmeti, obykti va metodi
2. "Menejment" fanining predmeti, obykti va metodi
3. Ilk o'rta asrlarda davlatchilik va boshqaruvning rivojlanishi
4. Menejment nazariyasining shakllanishi va rivojlanishi
5. Menejment nazariyasining shakllanishi va rivojlanishi
6. Menejment nazariyasining shakllanishi "Ilmiy menejment" maktabi
7. Menejment nazariyasining shakllanishi "Mumtoz menejment" maktabi
8. Menejment nazariyasining shakllanishi "Inson munosabatlari" maktabi
9. Hozirgi zamon o'zbek menejmentining xususiyatlari modeli.
10. Boshqaruv maqsadi va funksiyalari
11. Boshqaruv maqsadi va funksiyalari
12. Boshqaruv usullari
13. Boshqaruv uslublari
14. Menejer faoliyatini tashkil etish va menejer madaniyati
15. Menejer faoliyatini tashkil etish va menejer madaniyati
16. Boshqaruv qarorlarni qabul qilish va amalga oshirish jarayoni.
17. Boshqaruv qarorlarni qabul qilish va amalga oshirish jarayoni
18. Boshqarishning tashkiliy strukturalari
19. Boshqarishning tashkiliy strukturalari
20. Ishlab chikarishni boshqarish
21. Ishlab chikarishni boshqarish
22. Mehnat jamoalarini rejalashtirish va boshqarish
23. Mehnat jamoalarini rejalashtirish va boshqarish
24. Menejmentda motivlashtirish

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlarni tashkil etishning shakli va mazmuni

Menejmen fanini o'rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va modernizatsiyalashgan jamiyatdagi zaif gurux va qatlamlar muammolarini echishda ko'nikma hosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra professor-o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular qo'shimcha adabiyotlarni o'rganib hamda Internet saytlaridan foydalanib referatlar, esse, prezentatsiyalar va ilmiy dokladlar tayyorlaydilar, amaliy mashg'ulot mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini

hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishga tavsiya etiladi.

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- komp'yuter texnologiyalari tizimlari bilan ishlash;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha referat, esse, prezentatsiyalar va konspektlar tayyorlash;
- talabaning o'quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan adabiyotlar, monografiya va ilmiy to'plamlarni chuqur o'rganish;
- interaktiv va muammoli o'qitish jarayonida faol qatnashish;
- masofaviy (distansion) ta'limni tashkil etishda qatnashish.

Fan bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlari oldindan berilgan mavzular asosida taqdim etiladi:

1. Mehnat jamoalarini rejalashtirish va boshqarish.
2. Strategik boshqaruv va rejalashtirish.
3. Strategik rejalashtirish jarayonida korxona faoliyatning tahlili.
4. Menejmentning umumiy tavsifi
5. Menejmentning uslubiy asoslari
6. Menejmentning infrastukturasi (quyi tuzulmasi)
7. Ijtimoiy omillar va menejment ahloqi
8. Firmaning strategiyasi
9. Xodimning vazifasi va tashkilotni loyihalash
10. Ishlab chiqarish jarayonini tezkor boshqarish
11. Menejment tizimidagi tashkilotlarning turlari
12. Menejment jarayonida yechim qabul qilish
13. Boshqarish yechimlarini qabul qilish andozalari va usullari
14. Tashkilotni boshqarishda mansab va tasir etish
15. Menejmentning odati va menejmentning nufuzi
16. Tashkilotda kelishmovchiliklarni boshqarish
17. Menejment vazifalarining tabiati va tarkibi
18. Menejment tizimida ustuvor va kurashishli rejalar
19. Menejmentda moyillik faoliyati
20. Menejment tizimida faoliyatni tartibga solish va nazorat qilish
21. Menejment tizimida guruhlarining o'zgarishi va rahnomalik
22. Tashkilot shaxslari va mehnat resurslarini boshqarish
23. Samarali boshqarish va ishlab chiqarish samaradorligining umumiy o'sishini taminlash
24. Menejmentning infrastrukturasida haqida umumiy tushunchasi.
25. Strategik boshqarishning mohiyati va mazmuni.

26. Firmada strategik boshqarish.
27. Tashkilotning ichki va tashqi muhitlarini tahlil qilish.
28. Ijtimoiy omillar.
29. Ijtimoiy-texnik yondashish.
30. Firmalar amaliyotidagi mas'uliyat.
31. Ma'rifat, axloq va zamonaviy boshqarish.
32. Biznesning strategik turlari.
33. Firma strategiyasini ishlab chiqish.
34. Tashkilotni boshqarish vazifalari.
35. Ishni loyihalash andozasi.
36. Tashkilotni tuzishdagi o'zaro ta'sirlar va vakolatlar.
37. Ishlab chiqarishni tezkor boshqarish.
38. Mahsulot ishlab chiqarishni rejalashtirish.
39. Kafolatdagi materiallarni boshqarish.
40. Loyihalarni boshqarish usullari.
41. Ishlab chiqarishni boshqarishda sifatni ta'minlash.
42. Tashkilot turlaridagi yangi era.
43. Tashqi muhit bilan o'zaro munosabati bo'yicha tashkilotlarning turlari.
44. Bo'linmalarning o'zaro munosabatlari bo'yicha tashkilotlarning turlari.
45. Kishilar bilan o'zaro munosabatlari bo'yicha tashkilotlarning turi.
46. Yechim qabul qilish jarayonining tabiati va muammolarni oqilona yechish.
47. Menejment jarayonida tezkor yechim qabul qilish.
48. Boshqariladigan yechimlarni qabul qilish usullari.
49. Boshqarish yechimlarini bashoratlash usuluri.
50. Tashkilotda mansabning manbalari va shakllari.
51. Shaxsiy ta'sir etishdan amaliyotda foydalanish.

4.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

Dasturda ko'rsatilgan mavzular ma'ruza, seminar shaklida olib boriladi, shuningdek, fanning dolzarb masalalari talabalarga mustaqil ish sifatida o'zlashtirish uchun beriladi. Fan zamonaviy pedagogik texnologiyalarning

- "Klaster"
- "Bumerang"
- "Fikrlar hujumi"
- "Munozarali dars"
- "FSMU" singari metodlari orqali hamda slaydlar, multimedia namoyishlari bilan o'tkaziladi va mashg'ulotlardagi ma'lumotlar

	multimedia vositalari yordamida taqdimot qilinadi.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Yo'ldoshev N., Zaxidov G. Menejment. Darslik. - T.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti, 2018 y. - 392 bet. 2. Blagodatskix V. Optimal boshqaruvga kirish. Darslik. - T.: "Fan va texnologiya", 2019 y. 3. Yo'ldoshev N. va boshqalar. Xalqaro menejment. Darslik. - T.: Lesson Press, 2018 y. 4. Toshkent moliya institute. Moliyaviy menejment fanidan o'quv-uslubiy majmua S. Elmirzayev, N. Sherqo'ziyeva. "Moliyaviy menejment" fanidan o'quv-uslubiy majmua.- T.: TFI, 2018. Qo'shimcha adabiyotlar 4. Zaynitdinova U., Mamadiyurov O. Xalqaro savdo. O'quv qo'llanma. - T.: "Davr matbuot savdo", 2018 y. 5. Хотамов И. ва бошқалар. Корхона иктисодиёти ва инновацияларни бошқариш. Уқув кулланма. - Т.: Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2018 й. 6. Bazarova F. Menejment: O'quv qo'llanma. - T.: "Iqtisod-Moliya", 2019 y. 7. Raxmatullayeva N. "Strategik menejment". Darslik.-T.: "Fan va texnologiya", 2019 y.360 b. 8. Pilip Kotler. Kevin Lane Keller "Marketing menejment" 12th edition.2010 by Pearson Education.Inc.p.815. 9. "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тугрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли Фармони. 10. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга курамыз. - Тошкент: "Ўзбекистон" НМИУ, 2017. -

488 б.

11. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - хар бир рахбар фаолиятининг кундалик коидаси булиши керак. - Тошкент: "Узбекистон" НМИУ, 2017. - 104 б.

12. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Узбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. - Тошкент: "Узбекистон" НМИУ, 2017. - 56 б.

13. Мирзиёев Ш.М. Конун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш - юрт тараккиёти ва халк фаровонлигининг гарови. - Тошкент: "Узбекистон" НМИУ, 2017.-48 б.

14. Базарова Ф. Маркетинг. Укув кулланма. - Т.: "IQTISOD-MOLIYA", 2015. 420 б.

15. Ergashxodjaeva Sh. va boshqalar. Marketing tadqiqotlari. 0 'quv qo'llanma. - Т.: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2018 y.

16. Эргашходжаева Ш. и другие. Управление брендом. Учебное пособие.- Т.: Издательский дом Инновационного развития, 2018 г.

Internet saytlari:

17. www.lex.uz- Узбекистон Республикаси Конун хужжатлари маълумотлари миллий базаси.

18. www.economist.com

19. www.worlddeconomics.com

20. www.tradingeconomics.com

21. <http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com/best-graduate-schools/top-humanities-schools/economics-rankings>

22. www.ereport.ru- жахон иктисодиёти буйича умумий ахборот

23. www.stplan.ru- иктисод ва бошкарув

24. www.catback.ru- иктисод буйича илмий макола ва укув материаллари туплами

7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali Kengashning 2023-yil 31-avgustdagi 10- son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan modul uchun mas'ullar: Sh.B.Bohodirov – SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrası assistenti
9.	Taqrizchilar: N.Arabov – SamDU. Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish fakulteti kafedra mudiri, (tashqi) N.Ibragimova – SamDUKF “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrası assistenti (ichki)